

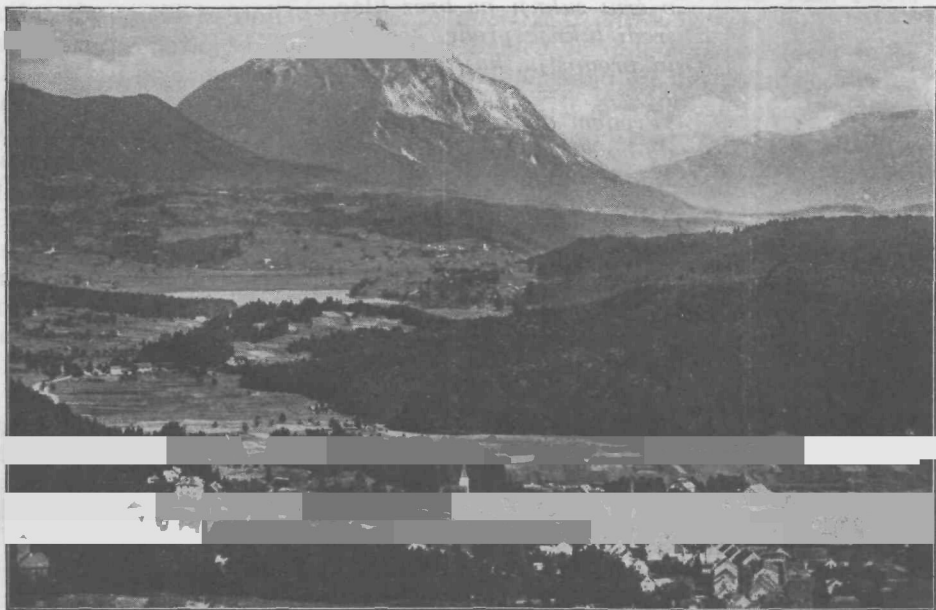
Karintiofil:

Dobrač.

II.

Vrk Dobrača je prostorna, travnata planota, kjer se pase goveja živina. Dobrač obsega približno 50 km² površine, a tekoče vode ne najdete na njem, razen po deževju. Vsa voda izgine v notranjost gore. Živina, ki se pase vrhu Dobrača, si gasi žejo z vodo, ki se nabira v lijastih kotanjah.

Na vrhu Dobrača je lep turistovski planinski dom, last nemškega planinskega društva. Vrhu gore sta tudi dve cerkvici, slovenska in nemška. Kakor že omenjeno, stoji Dobrač na meji med nemško in slovensko zetnijo. Severno od Dobrača prebivajo Nemci, južno, v Ziljski dolini, pa Slovenci. Slovenska cerkvena vrhu Dobrača spada v župnijo Čače v Ziljski dolini,

Pogled po Ziljski dolini (Šmohor, Prešeško jezero, Dobrač).

nemška cerkvena pa v župnijo Nemški Plajberk na severnem vznožju Dobrača. Obe cerkvici sta posvečeni Materi božji.

Strmo pada Dobrač proti jugu, proti Ziljski dolini. Južna stran Dobrača se je namreč vsled potresa odtrgala in je zdrčala v dolino. To se je zgodilo dnc 25. januarja 1. 1348 ob štirih popoldne. Odršana gorska plast je podkopala pod seboj vasi, cerkve in gradove. Biti je moralo nekaj podobnega kakor tedaj, ko je žareča lava iz Vezuva zasula mesti Capri in Pompeji. Vsled prsti in skalovja, ki je pridržalo v dolino, se je Zila zaježila in preplavila dolino. Cela spodnja Ziljska dolina je bila jezero. Pod odršano gorsko plastjo in pod vodovjem je bilo pokopanih. sedemnajst vasi in devet cerkvâ. Pokončanih je bilo okrog 5000 ljudi. Pozneje je Zila spet prejedla grobljo. jezero je odteklo, a zemlja je ostala močvirna do današnjega dne.

Veličasten je razgled z Dobrača. Ni je v Avstriji ne v Nemčiji gore, s katere bi se nudit tako veličasten razgled, kot se nudi z Dobrača. Več kot

tristo gorâ (gorskih vrhov) ti zre oko z Dobrača. Na vzhodu se dviguje mogočna Svinška ali Svinja planina, dalje Golica (K-orape) na koroško-štajerski meji, in še dalje Fohorje na Štajerskem. Potem mogočni zid Karavank, s Peco nad Podjuno, z Obirjem na meji med Rožem in Podjuno, dalje Košuta, Stoi, Kepa ua koioško-kianjski meji, vse vrhovi z nad 2000 metvi. Košuta, Stol, Kepa na koroško-kranjski meji. Onstran Karavank Kamniške planine z Ojstrico, Kočno, Grintovcem, ki dosegajo ali presegajo poltretji tisoč metrov. Še bližje, na jugu Mangart, Triglav in drugi vrhovi Julijskih. planin. Dalje: južnotirolski Doloiniti, Karnske, Ziljske, Ectalske, Štubajske, Cilertalske planine, Visoke in Nizke Ture, v Visokih Turah z večnim ledoin pokriti Veliki Klek. Tam daleč na švicarski meji 3906 m visoki Ortler.

A v nižavi ravnine, doline, jezera, mesta, trgi, vasi. Z Dobrača pregledaš celo Koroško. Na jugu, prav na vznožju Dobrača, leži Ziljska dolina z malim, a ljubkim Preseškim jezerom. Po dolini se vije bistra Zila, ki se pri Beljaku steka v Dravo. Posebno nas zaniuia poleg Ziljske doline pogled proti vzhodu: Beljaška in Celovška kotlina. Prav za prav se imenuje vsa zemlja med Dobračem, Karavankami in Svinško planino: Celovška kotlina. To je še danes povečini slovenska zemlja. Sredi kotline leži Celovec, severno od Celovca Gosposvetsko polje, južno od Celovca Rož: to je Dravska dolina od Rožeka do Obirja ali do izliva Bele v Dravo. Od izliva Bele v Dravo dalje se imenuje Dravska dolina, ki se razširi v mogočno polje, Podjunska dolina ali Podjuna.

Drava deli Podjuno v severni in južni del. Glavni kraj v severnem delu je Velikovec, v južnem pa Pliberk. Sredi Podjune leži Doberlavas, ki so jo Nemci v prejšnjih časih imenovali Doberndorf, pozneje Oberndorf in zdaj Eberndorf. Že ime priča, da je to pristno slovenska naselbina.

Gelovško kotlino omejujejo na severu Št. Urška in Magdalenska gora nad Gosposvetskira poljem ter Svinška planina. To so naravni mejniki med nemško in slovensko Koroško. Slovenska Koroška tvori lepo zemljepisno celoto. Naravno središče slovenskega Korotana je Celovec. Ob zahodnera robu Slovenske Koroške leži Beljak, a slovenska zemlja se podaljšuje še dalje proti zahodu. Ta podaljšek je Ziljska dolina, ki je do Šmohorja slovenska.

Bilo je leta 1850., ko je tedaj jedva dvajsetletni avstrijski cesar Franc Jožef obiskal Ziljsko dolino. Cesar je videl v Ziljski dolini mnogo slovenskih zastav in je v Šmohorju vprašal okrajnega glavarja: »Ali je v teh krajih mnogo Slovencev?« Glavar mu je odgovoril: »Od tu proti vzhodu so sami Slovenci.« Od Šmohorja do Štajerske se razprostira slovensko ozemlje, in od nikoder ne pregledaš tega ozemlja tako dobro kakor z vrh Dobrača.

(Nadaljevanje.)

Fr. Ločniškar:

Gorska vas.

*Kakor lastavičja gnezda
k bregu hiše so pripete,
vse ubožne, vse ponižne
in boječe kakor dete.*

*Cerkvica na gričku bela
kakor skrbna mati čuje:
z njimi joče, z njimi poje,
slavo božjo oznanjuje.*